

Танклевська Н. С.

д-р. екон. наук, професор завідувач кафедри економіки та фінансів

Карнаушенко А. С

канд. екон. наук, асистент кафедри економіки та фінансів

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

BITCOIN – ІННОВАЦІЙНА ПЛАТІЖНА СИСТЕМА СЬОГОДЕННЯ

Сьогодні в усьому світі цінується час, інформація, мобільність, швидкість, можливість здійснювати операції в будь-який час дня і ночі і при цьому залишатися анонімними та захищеними. Дані вимоги вплинули на появу в нашому суспільстві великої кількості додаткових інститутів, фінансових інструментів, платіжних систем для взаємовідносин один з одним без посередників. Одним з таких інститутів виступає криптовалюта (електронні гроші, віртуальна валюта, цифрові гроші). Криптовалюта у сучасній системі міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин є зручною формою електронних розрахунків, перспективною формою інвестування. Одночасно криптовалюта є викликом для монетарних систем національних економік, оскільки вона носить децентралізований характер обігу і державні інститути не можуть впливати на трансакції учасників [1].

Головним представником віртуальної валюти являється Bitcoin, який працює на основі технології blockchain. Bitcoin – пірингова електронна платіжна система, що використовує однойменні одиниці для обміну [2]. Bitcoin можна назвати нематеріальним носієм грошової інформації. На власному сайті Bitcoin характеризують як цифрову валюту. Bitcoin виступає інноваційним фінансовим інструментом, здатним оптимізувати систему фінансових розрахунків в економіці і тим самим активізувати процеси інноваційної економіки. Ціна на біржовому ринку на дану валюту станом на 05 листопада 2017 року коштує 7200 дол. США, за два останні місяці 2017 року Bitcoin подорожчав майже на 3000 дол. США. В даний момент функціонування криптовалюти визначається капіталізацією віртуального ринку, який на 05 листопада 2017 р. становив 202 млрд. дол. США з яких 63% належить Bitcoin. Фінансовий (грошовий) капітал набув нової якості віртуального капіталу в результаті взаємодії з ІТ-технологіями, глобалізацією транснаціональних фінансових корпорацій та поява нових міжнародних фінансових інститутів.

Криптовалюта в Україні відома майже з самого початку її виникнення (2009 рік). Весь цей період українське населення вільно займалося майнінгом, активно використовуючи криптовалюту, як платіжну систему розраховуючись за товари, роботи та послуги, а також здійснювало обміну різних видів криптовалюти на фіатні гроші. Але незважаючи на це український уряд не має чіткої позиції по відношенню до Bitcoin, чинні законодавчі акти застарілі та не відповідають вимогам розвинених ІТ-технологій. Згідно статті 15 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» «електронні гроші» – це одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим

зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі [3]. НБУ являється монополістом з випуску гривні та відноситься до віртуальної валюти лише як до сурогату, який не має забезпечення реальною вартістю і не може використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки це суперечить нормам українського законодавства [4]. Тому для України криптовалюта є лише інноваційним продуктом на ринку платежів і вона не внесена до національного Реєстру платіжних систем. Українські правоохоронні органи відносяться до операцій з Bitcoin як до таких, що здійснені в сфері тіньової економіки, через які фінансується тероризм та здійснюється відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом. Українськими депутатами та ГО «Українська блокчейн асоціація» розроблено проекти законів «Про обіг криптовалюти в Україні» (№7183) та «Про стимулювання ринку криптовалюти та їх похідних в Україні» (№7183–1), які внесені до ВРУ на розгляд, але національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) пропонує внести ряд змін до даних документів, одне з яких застосовувати поняття «криптоодиниця», замість «криптовалюта», аргументуючи, що криптовалюта є результатом фінансового інжинірингу, а не валютою. Законопроекти визначили, що криптовалюта не являється платіжним засобом, а є об'єктом приватної власності. Такі держави як Японія та Австралія надали криптовалюти статусу законного платіжного засобу. За рішенням Європейського суду справедливості, Bitcoin визнається засобом платежу на рівні з традиційними валютами, оскільки вони були створені лише «як засіб платежу», то їх слід розглядати як традиційну валюту, а не як товар.

Якого б визначення та статусу не надавали законотворці, фінансисти, економісти та науковці криптовалюти, головна її суть – це фінансова незалежність людей (які використовують криптовалюту) від банківських посередників. Криптовалюта має величезний потенціал в майбутньому впливати на платіжні системи, фінансові ринки та національну економіку загалом.

Список використаної літератури:

1. Желюк Т. Вирокістання криптовалюти на ринку платежів: нові можливості для національних економік / Т. Желюк, О. Бречко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – №3. – с. 50–60.
2. Bitcoin [Електронний ресурс] // Wikipedia. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Bitcoin>
3. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України № 2346–III від 5.04.2001 р. із змінами і доповненнями, внесеними Законом України № 569VIII (569–19) від 01.07.2015 // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 33. – С. 327.
4. Про правомірність використання в Україні «віртуальної валюти/криптовалюти» : Роз'яснення Національного банку України від

10.11.2014р. // Офіційне Інтернет-представництво НБУ. – 2014. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish>